

TÓTHÁRPÁD FERENC

KORÁNTSEM HALOTT, KIT ELTEMET EGY POLJÁK¹

AVAGY: AZ ÍRÓNAK MINDENT LEHET?

Mit várhat a recenziens egy könyvtől, amelyet a megjelenése előtt 2018-ban már bemutatott a Beregszászi Járási Könyvtárban? Mit remélhet, ha a kötet hátsó fedőlapján az „ajánló” így végződik: „*Kedves olvasó, nem kell megijedni, ez a részlet nem ebből a könyvből való*”. „Hál’ Istennek” – gondolhatja a kiadványok tömegében válogatni vágyó Olvasó.

A bizonytalanság elszállni látszhat a címlap láttán (Kiss Judit és a szerző munkája), amelyre egy Kárpátalja körvonalai elé helyezett profilkép és a tükörképe került. Zöld szín uralja a lapot, mintha szabad utat kínálna arra az esetre, ha a hátoldali ajánló inkább bizonytalanságot, mint meggyőződést váltana ki. A remény, hogy az olvasó kíváncsisága felülkerekedik, várható.

A szokatlanul hosszú cím – *Feltámadás Beregszászon. Mitracsek úr visszazatár* – csakúgy, mint az íróé, szintén zöld „jelzést” ad. További kapaszkodót kínál Lengyel József János a második (?) alcímmel, amely a könyvgerincre már nem fért rá: *Egy különös történet különleges folytatása*.

A főhős (főhősök) nem ismeretlen (ismeretlenek) a Mitracsek-rajongók előtt. A történész, író, újságíró, publicista és „humoralista” tizedik kötete a Mitracsek Ödön esetét ismertető könyv.

A novellagyűjteményként (?) besorolandó (neopamflet) kiadvány harminkét cím (és mottó) alatt követi végig az események különös meséjét onnan, hogy már az első történetben eltemetik a főszereplőt, addig, míg egy riporttal a számos karakterből megalkotott Mitracsek (végképp) visszatér.

Lengyel József János nem hazudtolja meg magát. A számos életrajzi elemmel felruházott történetből sugárzik a zsurnaliszta lét. Az egész művön átüt a szerző karaktere. Rejtett és palástolatlan utalások, célzások és találatok... Politika és társadalom-ítélet-kritika teremt alapot (vermet?) a kisebbségi létet mélyen átható valóságnak. Mint könyvben a könyv, úgy

¹ Tetszésnyilvánításait és az esetleges kritikai megjegyzéseiket a cadaloraster@gmail.com címre küldhetik, de a jogot fenntartjuk, a szerző válasza nem garantált.

ismerkedhetünk meg Beregszásszal, de ez a bemutatás kilóg a többi közül. Azt az érzést váltja ki, hogy szívesen olvasnék Beregszász történetéről és a helyi nevezetességekről – Mitracsek nélkül – a hovatartozását felvállaló kárpátaljai húsvér író egy újabb önálló kötetében. (Csak zárójelben: minderről a féltékeny Mitracseknek sem kellene tudnia!)

A Mitracsek – L. J. – Lengyel József János-sztori megoldoztatja az olvasót. Némi segítséget jelentenek a (karakter)gyilkosság áldozatává lett, mégis mindent túlélő szereplő dőlt betűvel szedett megnyilvánulásai, de ott van mellette – mint a borítórajzon –, vagy inkább vele szembe fordulva a folyamatosan perlekedő, provokáló, évődő haragosa, az állító és azonnal önmagát meg is cáfoló másik főhős: az „istenként” teremtő szerző. A tisztánlátást befolyásolja még a tény, hogy kettejük mellé odatartoznak Lengyel József János markáns útmutatásai. Hogy Mitracsek és a többiek még inkább feszegethessék a műfaji határokat, versbetétek, esetenként „pimasz” lapalji jegyzetek okosítják a tisztelt Olvasót. Jellemző önmeghatározás: *„most nem én vagyok, aki ezeket a sorokat írja. Mert ugyan én vagyok az, de az is, aki most éppen”* a főhős, talán épp egy polják.

Mellékes „beszólások”, találékony szójátékok, humor; odafigyelést igénylő jelenetek sorakoznak. Olyan perlekedés-sorozat, amely alkalmat ad közös dilemmáink újragondolására. Megjelenik a többi mellett Merkel, Édes Anna, Soros György, Sztálin, Rubik Ernő, de Fekete Pákó is. Mellettük és társaik mellett sokan magukra ismerhetnek. Befutott nevekkal is találkozhatunk, de az áthallások mögött rejtőzködni nem tudó mellékszereplők egész sorával is szembesít L. J.

„Irodalmia” földjén más szerzők is elbántak már a szereplőikkel, de kevesen vannak, akik ily módon szembenézésre kényszerítenek. A kötet utóélete minden bizonnyal újabb adalékokkal – barátokkal és „barátokkal” –, ötletekkel szolgál majd egy következő mű megszületéséhez, a Mitracsek által kiperelt folytatáshoz. L. J. bátor megnyilvánulásai egyszerre mutatják a tájékozottság és az egyéni látásmód jellemzőit. (Ha nem ő lenne, még Mitracsek-díjat is kaphatna!) Provokál és évődik. Vád- és védőbeszédei miatt lesznek, akik nevetnek, és lesznek – talán a többség –, akik inkább elszomorodnak a valóság szellemesen fanyarkásba hajló ízvilágától.

Befogadásra ajánlom ezt a különleges vádiratot. Perlekedjünk együtt, és ha nem ismeri a kedves Olvasó az előzményeket, az is bocsánatos bűn, ha – önmaga védelmében – a 164. oldalon, a végén kezdi e különleges hangvételű könyv olvasását.

Befejező gondolatként hadd citáljam ide a kötet még egy sorát: „*Kedves olvasó, oszd be, hogy éppen ki van a színen, és ki az, aki színtelen!*” – és, ha némely sziporka mosolyt csal az arcodra, az sem baj, ha gondolkodóba esel.

(Lengyel József János: Feltámadás Beregszászon. Mitracsek úr visszatér – Egy különös történet különleges folytatása. Intermix Kiadó / Kárpátaljai Magyar Könyvek 277./, Ungvár–Budapest, 2019, 168 p.

